

Tuleb kirju suvi

AIN KALLIS, 29. mai 2000 23:00

Milline tuleb suvi? See huvitab kõiki. Muidugi lähevad arvamused ilusast suvest lahku. Kui puhkaja igatseb vaid peesitada rannaliival, võibolla ka aias lilli kasvatada, siis põllumeestele on vaja, et ei oleks mitte ainult küllalt õhusooja, vaid ka piisavalt vihma.

Eelmised suved olid küllaltki harukordsed: viimane oli väga kuiv ja kuum, üleelmise ülimärg. A. H. Tammsaare on kirjutanud: "Looduse tujud hakkavad inimestesse. Nad saavad pahaseks ja närvilikuks, näevad igal pool vaenlasi, hävitajaid." (Päevaleht, 1915).

Eeloleva suve kohta annavad julgemaid ennustusi enamasti vaid loodusvaatlejadilmatargad. Ametlikud sünoptikud ei soovi tavaliselt pikaajalist prognoosi mitme kuu kaupa kuidagi teha - nad teavad, kui paljudest teguritest ilmastik on mõjustatud, eriti mereäärsetes maades. Üksikuid katsetajaid muidugi on, näiteks Saksamaal pidavat mudelarvutuste ja õhurõhuväljade muutuste põhjal tulema küllaltki soe ja kuiv suvi. Austraalias algav talv tulevat kuivemapoolne ja jahe.

Ilmateenistuste käsutuses on pika aja jooksul kogutud suur ilmanäitajate andmebaas. Selle alusel on püütud leida statistilisi seoseid ka aastaegade ilmastiku vahel. Rahva seas levinud arvamuse kohaselt peaks külmale talvele järgnema kuum suvi. See ootus täitub kaunis harva.

Paremad seosed on saadud kahe järjestikuse aastaaja ilmade võrdlusel. Nii peaks soojale kevadele (nagu on näiteks tänavu) järgnema neljal aastal viiest soe või normilähedane ehk tavaline suvi. See on muidugi ainult statistiliselt nii. Ilmataadilt võib kõike oodata.

Kõige kuumem suvi (juuniaugust) oli Tartu 135-aastases vaatlusreas 1972. aastal (18,3 C), möödunud 1999. a palav suvi jäi 18,1-kraadise keskmisega alles neljandale kohale. Külmimad suved olid sajandivahetuse lähedal (1902-1904 - 13,3 C), kuid ega väga külm 1993. a suvigi (14,3 C) kaugele jää.

Ise arvan, et tulev suvi on vaheldusrikas - vaheldusrikkus on ju elu vürts. Loodan, et ta ei tule nii kuiv ega kuum kui mullu ega ka liigniiske. Raske on arvata, et nii mitu äärmuslikku aastat järjestikku satuvad. Kuigi, jah, ka kevad kipub tänavu erilise poole kalduma.

Märtsi keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis -0,3 C (paar kraadi tavalisest rohkem), aprill oli rekordiliselt soe (kuu keskmine ületas normi 5 C võrra), püstitati mäletatavasti ka üks jürikuu soojusrekord - Kundas oli 27,6 C varjus.

Ka mai ei ole eriti maha jäänud, 18. kuupäeval algas Tartumaal klimatoloogiline suvi (aeg, mil ööpäeva õhutemperatuur on üle 13 C). Senine kuivus hakkab ehk viimaste äikesevihmade mõjul taanduma.

Arvatavasti on ka eeloleval suvel palju päikselisi ilmu. Tahaks hoiatada liigse "praadimise" eest, sest ultraviolettkiirguse intensiivsus kasvab iga päevaga: kui mai algul mõõdeti Tõraveres UV-indeksiks 4,4, siis 28. kuupäeval oli see juba 6,2.

"Ka lõbuhimuga peab mingit piiri pidama," hoiatas omal ajal Pipi Pikksukk.